

Praca magisterska na kierunku Socjologia

Praca magisterska ma wykazać wiedzę i kompetencje autora oraz umiejętność ich wykorzystywania do rozwiązywania konkretnych problemów teoretycznych i praktycznych. Powinna potwierdzać zdolność rozumienia i analizowania tych problemów oraz posługiwania się w tym celu profesjonalnymi opracowaniami. Pożądana jest umiejętność korzystania ze źródeł obcojęzycznych, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w bibliografii.

Dla uzyskania pozytywnej oceny praca magisterska musi dowodzić orientacji autora w dostępnych współczesnej socjologii metodach badawczych, umiejętności ich doboru do rozwiązywanego problemu i sprawnego posługiwania się nimi. Procesy analiz i wnioskowań muszą zachowywać poprawność logiczną i terminologiczną oraz dowodzić ogólnej sprawności językowej autora.

Zatem, praca magisterska z socjologii powinna być samodzielnym opracowaniem uzgodnionego z promotorem tematu, dokonany na 80-120 stronach znormalizowanego tekstu. Prace teoretyczne, nieoparte na badaniach i danych empirycznych, mogą oscylować wokół dolnej granicy tej objętości. Prace będące wynikiem i opracowaniem badań prowadzonych przez magistranta, wymagające objaśnień metodologicznych, zawierające tabele, wykresy, mapy oraz aneksy i inne załączniki odnoszące się do owych badań, muszą być obszerniejsze i oscylować wokół górnej granicy przyjętej objętości.

Stosownie do wskazanych różnic, prace mogą być dwójakiego rodzaju.

1. Teoretyczno-analityczne, oparte na wynikach badań przeprowadzonych przez inne osoby (tzw. źródłach zastanych) oraz teoriach, koncepcjach, pomysłach i hipotezach obecnych w naukowym obiegu. Samodzielność takiej pracy nie polega na wytworzeniu własnych źródeł, ani oryginalnych teorii, lecz na omówieniu, zanalizowaniu, opracowaniu i zinterpretowaniu problemu wynikającego z badań lub teorii innych autorów. W szczególności przedmiotem takich opracowań mogą być kontrowersje, spory, dyskusje i debaty teoretyków danego zagadnienia, czego rezultatem będą prace komparatystyczne. Mogą to być także historyczne (diachroniczne) rekonstrukcje danej problematyki, prace przeglądowe stanu badań w danej dziedzinie, szczegółowe zastosowania ogólnych teorii do konkretnych przypadków (case studies) itp. Dopuszczalne są także monografie prezentujące odkrywcze teorie i dorobek konkretnych socjologów i teoretyków nauk społecznych, zwłaszcza zagranicznych i mniej znanych.

2. Empiryczne, stanowiące rezultat i opracowanie autorskich badań, takich jak case studies, badania ilościowe i jakościowe; monografie problemów społecznych i innych zjawisk przygotowywane na zapotrzebowanie np. tzw. praktyki społecznej, np. samorządów, organów państwowych, organizacji pozarządowych i innych interesariuszy. Standardowa praca magisterska powinna się składać z 5 części: wstępu (wprowadzenia), trzech rozdziałów zasadniczych oraz podsumowania (zakończenia). Dodatkowe obowiązkowe elementy to: spis treści i bibliografia, a ewentualne to: aneksy metodologiczne, metryczki, spis tabel, wykresów i ilustracji itp.

Wstęp (Wprowadzenie). Powinno zawierać krótkie zarysowanie podejmowanego zagadnienia, uzasadnienie jego wyboru i wskazanie celu, jakiemu ma służyć; skrótową charakterystykę stanu badań; ogólną informację o przyjętej metodologii i przedstawienie ewentualnej hipotezy badawczej (jej rozwinięcie znajdzie się w zasadniczej części pracy), zarysowanie planu pracy z krótkim uzasadnieniem przyjętej struktury.

Rozdziały. Ilość, kolejność i tematyka rozdziałów uzależniona jest od charakteru pracy (teoretyczna czy empiryczna), problematyki i przyjętej metody jej opracowania. Zawsze jednak struktura winna być podporządkowana logice i przejrzystości wyводу, odzwierciedlać jego myśl przewodnią.

Rozdział pierwszy przeznaczony jest na analizy i objaśnienia terminologiczno-pojęciowe oraz definicyjne. Jego rezultatem powinno być metodologiczne dopracowanie aparatury pojęciowej, która będzie zastosowana w głównej analizie. W szczególności:

- przedstawienie etymologii i genealogii pojęć użytych w tytule oraz kluczowych dla całej pracy;
- szczegółowe objaśnienie ich znaczenia, z ukazaniem zakresu rozpiętości znaczeniowych oraz ewentualnych rozbieżności i kontrowersji definicyjnych;
- przedstawienie kontekstu teoretycznego, w jakim występują (autorstwo, teorie czy koncepcje, z których się wywodzą i w których funkcjonują, role w nich pełnione itp.);

- wskazanie i doprecyzowanie znaczeń w jakich będą używane w pracy i uzasadnienie takiego wyboru

Rozdział drugi, w zależności od charakteru pracy powinien zawierać:

- pełną i szczegółową ekspozycję problemu badawczego;
- jego rekonstrukcje historyczne (diachroniczne);
- analizy punktów kluczowych dla tematu pracy;
- omówienie wszystkich poszczególnych aspektów badanego problemu.

Rozdział trzeci jest na ogół najbardziej samodzielną częścią pracy i zawiera:

- własną interpretację problemu;
- analizy porównawcze różnych sposobów rozwiązywania omawianego problemu;
- wskazanie preferencji autora pracy odnośnie do tych sposobów i uzasadnienie dokonanego wyboru, z wykazaniem efektywności zastosowania wybranego rozwiązania.

W przypadku **prac empirycznych**, ze względu na rodzaj podjętej problematyki i zastosowanej metodologii, liczba i treść rozdziałów może odbiegać od powyższego schematu.

W **rozdziale pierwszym** oprócz elementów wskazanych wyżej, umieszczamy omówienie źródeł, które mogą mieć różny charakter, zarówno ze względu na rodzaj wykorzystywanych materiałów, jak i wymagania stawiane tematowi, uzależnione od rodzaju pracy. Historia, skala, statystyka, badania odnośnie do zjawiska czy problemu społecznego lub zagrożeń.

Często uzasadnione jest by **rozdział drugi** zawierał „ugruntowanie” badanych zjawisk społecznych w kontekstach teoretycznych socjologii, z dopuszczeniem dyscyplin pokrewnych, jak np. psychologia społeczna, kryminologia, nauki o komunikowaniu. W takim układzie **rozdział trzeci** powinien zawierać przegląd wybranych, wcześniejszych badań dotyczących zjawiska społecznego, które jest przedmiotem pracy magisterskiej. Może stanowić punkt odniesienia dla wyników badań własnych.

Rozdział czwarty (lub/i następne) to część metodologiczno-metodyczna łącząca segment teoretyczny z empirycznym: pytania badawcze i/lub hipoteza(y) i opis procesu badawczego. Pytania szczegółowe wpływające na rozwiązanie problemu głównego. Metody techniki, narzędzia badawcze. Mogą tu się znaleźć argumenty i rozstrzygnięcia dotyczące przyjętej hipotezy czy pytania badawczego, które też - zależnie od obszerności zgromadzonego materiału - mogą stanowić odrębny rozdział. Pod koniec każdego rozdziału można sformułować wynikające z niego wnioski (odpowiedzi na pytania lub hipotezy szczegółowe), co stanowi przejrzyste zamknięcie każdej z części pracy i pomaga w wyprowadzeniu końcowych wniosków (zakończenia).

Zakończenie (Podsumowanie). Zawiera syntetyczne podsumowanie całości pracy, wnioski wynikające z przedstawionych w niej treści; odniesienie do postawionych wcześniej hipotez i omówienie wyników badań, jeśli je przeprowadzono. Powinno również skrótowo wskazywać możliwe kierunki dalszych badań lub analiz; może zawierać pewne elementy prognostyczne z krótkim uzasadnieniem.

Bibliografia. Powinna być zamieszczona w kolejności alfabetycznej nazwisk autorów; nie jest dodatkowo numerowana ponieważ kluczem porządkującym jest alfabet. Powinna zawierać kompletne dane bibliograficzne, zgodnie z przyjętym i konsekwentnie stosowanym systemem zapisu.

Aneksy. Materiały ilustracyjne (rysunki, zdjęcia, wykresy, tabele, mapy itp.) zazwyczaj umieszczamy w tekście, z odpowiednim opisem. W przypadku, gdy objętość tych materiałów jest duża, aby nie utrudniać śledzenia wyводу, wskazane jest umieszczanie części materiałów w aneksie do pracy (załącznikach na końcu pracy), a w tekście głównym zaznaczenie tego przypisem.

Uszczegółowienie każdego z powyższych elementów merytorycznych i formalnych pracy magisterskiej następuje w toku stałej współpracy Magistranta z Promotorem, który na wszystkich etapach przygotowywania

pomaga, najpierw w wyborze tematu i metod jego realizacji; a następnie na bieżąco ocenia postępy, koryguje błędy, ukierunkowuje poszukiwania, akceptuje ostateczną wersję.